

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMINIUS

2003 m. liepos 10 d.

Nr. 28 (557)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Lietuvą nušvietė karaliaus Mindaugo karūna

Ji liepos 6-ąją karaliaus Mindaugo 750-ųjų karūnavimo metinių proga suspindo priešais prezidentūrą. Tai - sostinės floristų dovana. Iš gyvų gėlių nupinta karūna simbolizavo karališkąjį orumą, praeities stiprybę, mūsų atmintį ir pagarbą.

Mindaugo karūnavimo renginiai nusidriekė dar gerokai prieš jubiliejinius renginius. Suvažiavo sugužėjo į Lietuvos sostinę iš visų pasaulio kampelių lietuviai, garbūs kviestiniai svečiai ir dainorėliai, šokėjai, muzikantai.

Kaunas. Valstybės dienos proga prezidentūros sodelyje šalies Prezidentas R.Paksas surengė pirmąjį oficialų priėmimą. Į jį buvo pakviesti prieš karą Kaune rezidavusių šalių ambasadoriai, miesto mokslininkai, menininkai, politikai ir kitos iškilios asmenybės.

Simboliška, kad prie senosios Kauno pilies suvaidintas spektaklis "Mindaugas". Draminę kompoziciją pagal Vinco Krėvės-Mickevičiaus, Justino Marcinkevičiaus, latvių rašytojo Martino Zyverto kūrinias parašė ir režisavo Vytautas Grigolis.

Valstybės dienos minėjimo renginiai prasidėjo Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje.

(keliami į 2 psl.)

Šalies vadovai ir svečiai prie atidengto paminklo

Kauno mst. meras A.Garbaravičius Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje

Z.Šiaučiuo nuotr.

Vilius BRAŽĖNAS

Nebuvo vien tik Poetas

Minime Bernardo Brazdžionio mirties metines

Daug kur skaitome ir girdime apie poeto B.Brazdžionio kūrybą, gyvenimą ir pagaliau jo mirtį. Tačiau retai kas prasitaria, jog jo būta rezistentu, būta kovotojo už tiesą, tautos laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę. Mūsų kultūrininkai neturi teisės pasisavinti jį, nes poezija, ypač okupaciniais metais, buvo jo liepsnojantis kordas kovoje už Tėvynės laisvę.

Kai Viešpats pasiūkia pas save vieną iš mūsų tautos didžiadvasių, visad prisimena Vinco Kudirkos paguodžiantis patarimas poemoje "Maniemsiems": "Jeigu aud-

ra ištikus verstų stulpą vieną, (...) vieton ano stulpo tuoj kitą statykit." Matyt, jis įsivaizdavo Tautos Namą, apsaugantį per amžius sukauptus mūsų tautos dvasinius lobius nuo išgrobstymo iš lauko ir iššvaistymo iš vidaus. Ačiū Dievui, būta daugelio stulpų, net didžiausiose pasaulinėse audrose laikusių tą namą nuo sugriuvimo.

Deja, kaip istorija byloja, ne visus stulpus lengva tuoj pat kitu tolygiu pakeisti. Nebuvo lengva tai padaryti ir Vinco Kudirkos stulpui išvirtus.

(keliami į 4 psl.)

"Vieni vieni" jau ekrane

Liepos 7-ąją Vilniuje, kino centre "Coca Cola Plaza", įvyko režisieriaus Jono Vaitkaus filmo "Vieni vieni" (Lukšų šeimos istorija) premjera. Pirmieji žiūrovai ir vertintojai - buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, rezistencijos dalyviai iš visos Lietuvos, kino meno gerbėjai, politinių partijų, visuomenės veikėjai.

Ekrane slenka kraupūs vaizdai, atkuriantys 1944-1953 metų Lietuvos partizanų kovas su sovietų okupantais, išsigandusių, bet žūtbūtinai kovai pasiryžusių ir moterų įdaryti ir filmo režisierius J.Vaitkus, žiūrovui pateikiama dar neužbaigta produkcija. Paskutinis taškas bus padėtas rudenį. Po

premjeros žmonės dėkojo visai kūrybinei grupei už nuoširdų darbą, sunkiai įveiktus barjerus ir trukdžius. LPKTS valdybos pirmininkas Antanas Lukša spausdamas rankas brolio Juozo vaidmens atlikėjui Sauliui Balandžiui, brolienei Nijolei Brigitai Bublytei ir visai kūrybinei grupei nuoširdžiai dėkojo už ištvermę filmavimo aikštelėse.

Filme vaidmenis sukūrė Brigita Bublytė, Povilas Stankus, Danutė Vidugirytė, Kęstutis Lukša, Vladas Bagdonas, Virginija Kelmelytė, Vytautas Rumšas, Olegatorius - Algimantas Mikutėnas, prodiuseris - Vytautas Vilimas.

Asta ŠAUKĖNAITĖ

Aktualijos

■ Liepos 8-11 d. Vilniuje vyksta Pasaulio lietuvių bendruomenės Seimo XI sesija. Pirmąją dieną joje dalyvavęs Prezidentas R.Paksas pažadėjo dėti pastangas, kad kuo daugiau išeivių grįžtų į tėvynę.

■ Šalies Prezidentas R.Paksas paragino JAV lietuvių verslo atstovus paremti Lietuvos verslininkų pastangas įsivertinti Amerikoje bei kitose Vakarų šalyse.

■ Po žemdirbių grasinimų siekti Vyriausybės atstatydinimo valdančiosios daugumos frakcijų Seime vadovų pasitarime žemės ūkio ministrui J.Kraujeliui pasiūlyta keisti savo komandą.

■ Narkotikų kontrabanda ir netikrų JAV dolerių platinimu kaltintas Kauno miesto tarybos narys Enrikas Daktaras jau šiandien (liepos 10 d.) gali atvykti į miesto tarybos posėdį. Vilniaus miesto 1-asis teismas jam pakeitė kardomąją priemonę. Kauno miesto savivaldybės fojė susitikę E.Daktaras ir Seimo narys V.Šustauskas gyvai aptarinėjo jiems rūpimus reikalus.

■ Vyriausybė iki metų pabaigos žada teisiškai sureguliuoti gražintinų namų savininkų ir nuomininkų problemos sprendimą. Gruodį jau bus aišku, kaip valstybė finansuos nuomininkų išskeldinimą iš savininkams gražintinų patalpų. Specialistai prognozuoja, kad tam prireiks mažiausiai 3-4 metų.

■ Prie poeto Bernardo Brazdžionio, Kauno miesto garbės piliečio, namo Kaune jo mirties metinių dieną - liepos 11-ąją - bus atidengtas paminklas, o ant namelio, kuriame jis gyveno, sienos (Tautos pr.) pritvirtinta memorialinė lenta.

■ ES paskelbė, kad, naujaisiais duomenimis, narystei šioje organizacijoje tepritaria vos 48 proc. Estijos gyventojų. Po gyventojų apklausos paaiškėjo, jog rugsėjo 14 d. referendume ketina dalyvauti 65 proc. estų.

■ Išrinkta naujam laikotarpiui Latvijos prezidentė Vaira Vykė-Freiberga Seime davė priesaiką ir pradėjo eiti prezidentės pareigas.

Dr. Vanda BRIEDIENĖ

Lietuvą nušvietė karaliaus Mindaugo karūna

(atkelta iš 1 psl.)

“Prisimename garbingą Lietuvos istoriją, kuri mus įpareigoja ir moko”, - sakė Kauno miesto meras A. Garbaravičius. Kauno pilyje du vakarus skambėjo operetė, o Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje vyko tarptautinis varpų muzikos festivalis.

Vilnius. Jubiliejaus išvakarėse sostinėje atidarytas Karaliaus Mindaugo tiltas per Nerį. Jis tapo T. Vrublevskio gatvės tęsiniu ir įsiliejo į Rinktinės gatvę. Nuo šiol naujuoju tiltu vilniečiams bus patogiau nuo Katedros aikštės pasiekti Vilniaus koncertų ir sporto rūmus. Tai modernus 101 metro ilgio arkinės konstrukcijos metalinis tiltas.

Liepos 5 d. Lietuvos Prezidentas R. Paksas įteikė valstybės apdovanojimus Lietuvai nusipelnusiems garbingiems žmonėms. Vieni aukščiausių apdovanojimų - Vyčio Kryžiaus ordino Didysis kryžius (po mirties) skirtas Valstybės saugumo departamento pareigūnui J. Abramavičiui, Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžiumi apdovanotas Tauro apyg. štabo ryšių sk. viršininkas, LPKTS valdybos pirmininkas dim. kpt. Antanas Lukša. Didžiausių ovacijų sulaukė šeši vaikai, apdovanoti Žūstančiųjų gelbėjimo kryžiumi. Jie iš ugnies ar vandens išgelbėjo savo mažamečius gimines ir pažįstamus.

Jubiliejinuose renginiuose Lietuvos sostinėje dalyvavo dešimties Europos miestų oficialios delegacijos, garbūs svečiai - Liuksemburgo didysis hercogas Henris ir didžioji hercogienė Maria Teresa Merste, Švedijos karalius Karlas XVI Gustafas su žmo-

na Silvija, Lenkijos prezidentas Aleksandras Kvasnievskis, Estijos prezidentas A. Riutelis, Maskvos miesto meras Jurijus Lužkovas, kiti svečiai iš Rusijos, savivaldybių atstovai iš Varšuvos, Talino, Rygos, Gdanskio, Minsko, Maskvos, Lietuvos Seimo, Vyriausybės nariai. Atidengus paminklą Karaliui Mindaugui šalies Prezidentas R. Paksas sakė: “Susigrąžinkime orumą asmens ir tautos. Skiepykime idealus. Tegul šis siekis skamba kaip dar vienas valstybės kūrėjo Mindaugo priesakas. Tegu jis įkvepia mus būti vertais savo tėvynės.” Paminklo autorius - skulptorius Regimantas Midvikis iš Tauragės. Jo sukurtas 3,5 metro aukščio paminklas vaizduoja sėdintį soste karalių Mindaugą, rankose laikantį karališkąsias regalijas - skeptrą ir rutulį, valdžios simbolį. Tai priminimas Lietuvos gyventojams, jog 1253 metais Mindaugo karūnavimas padėjo pamatus istoriniam Lietuvos įsitvirtinimui ir išlikimui. “Karalius Mindaugas ne viską suspėjo padaryti, - sakė istorikas prof. E. Gudavičius, - bet tai, kas buvo jo pasiekta ir padaryta, įtvirtino europinę Lietuvos raidos kryptį ir Lietuvos istorija tai geriausiai įrodo.”

Tris dienas senajame Vilniuje skambėjo muzika, dainos, miklino kojas šokėjai. Paskutinę - dainų dieną “Karūna Tėvynei” į Vingio parko estradą suplūdo daugiau kaip 18 tūkst. dainininkų bei muzikantų.

Lietuva jubiliejinėmis dienomis suspindo Karaliaus Mindaugo karūnos skleidžiamą šviesa.

Mūsų inf.

Lengvatų keleiviams sąrašas

Pasipriešinimo 1940-1990 m. okupacijoms dalyviams - kariams savanoriams, sulaukusiems 70 m. ir vyresniems, **vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais vienkartiniais ir mėnesiniams vardiniams bilietams taikoma 80 proc. nuolaida.**

Pasipriešinimo 1940-1990 m. okupacijoms dalyviams - kariams savanoriams, jaunesniems nei 70 m., ir Laisvės kovų dalyviams, nuo 1939-1990 m. okupacijų nukentėjusiems asmenims - politiniams kaliniams ir tremtiniams bei buvusiems getų, koncentracijos ar kito tipo prievartinių stovyklų kaliniams, Lietuvos Respublikos nepriklausomybės

gynėjams, tapusiems invalidais dėl 1991 m. sausio 11-13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, žuvusių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimų nariams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11-13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, asmenims, sulaukusiems 70 m. ir vyresniems, į Sveikatos apsaugos ministerijos sąrašą įrašytomis ligomis sergantiems asmenims, kuriems gydyti nuolat reikalinga hemodializė, ir vienam lydinčiam, II grupės invalidams **vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais vienkartiniais ir mėnesiniams vardiniams bilietams taikoma 50 proc. nuolaida.**

Pasipriešinimas komunistinei diktatūrai

Tęsinsys. Pradžia Nr.27 (556)

LPKTS programa, kurioje nustatyti mūsų siekiai ir prioritetai, pabrėžia, kad vienas svarbiausių uždavinių - įveikti sovietinės okupacijos ir komunistinio genocido pasekmes, nustatyti istorinę tiesą apie pasipriešinimą. LPKTS siekia “bendradar-

Sukilimo minėjimas vyko labai plačiai. Šv. Marijos bažnyčioje, dalyvaujant Vokietijos ir Bundestago prezidentams, vyriausybės ir Bundestago nariams, politinių partijų vadovams ir diplomatams, komunizmo diktatūros aukų organizacijų vadovams, kardinolas ir vyskupai aukėjo iškilmingas šv. Mišias. Lygi-

jūros” (vokiečių kalba), žmonės pasibaisėjo: kaip tie žmonės galėjo išlikti gyvi!

Europos valstybių žmonės neįsivaizduoja ir nesupranta to siaubo, kurį išgyveno 1941-ųjų metų ir vėlesnių tremimų žmonės. Kalėjimai, lageriai - taip, tai suprantama. O tremtis, kuri daugeliui buvo pasmerkimas sunkiai mir-

Prie senojo Reichstago naujojo kupolo

biauti su kitų pokomunistinių valstybių buvusių politinių kalinių ir kitų represuotų asmenų organizacijomis” (LPKTS programa, p.4).

LPKTS, būdama Inter-Asso narė, šį siekį pilnai įgyvendina, nes asociacija jungia tokias organizacijas iš šešiolikos Europos valstybių. Inter-Asso palaiko ryšius su Vokietijos vyriausybės finansuojamu Fondu, kuris nagrinėja SED diktatūros pasekmių likvidavimą Vokietijoje, leidžia knygas, išlaiko muziejus, organizuoja konferencijas, vykdo apie 800 su pasipriešinimu susijusių įvairių projektų.

Sukilimo minėjimas Berlyne parodė mūsų organizacijų sąlyčio taškus siekiant įvertinti komunistinės diktatūros nusikaltimus ir skriaudas žmonėms ir tautoms. Įvertinimas ir skelbimas būtinas dėl vieno tikslo - sukurti prielaidas ir imtis priemonių, kad tai niekada nepasikartotų. Siektina, kad kurioje nors Rytų ar Vidurio Europos valstybėje būtų juridiškai įvertintas ir pasmerktas ne tik komunistų vykdytas taikių gyventojų genocidas, bet ir pati komunistų ideologija. Panašiai kaip visuomeniniame tribunole Vilniuje, vykusiame 2000-aisiais. Reikalingas teismo procesas ir jo pasmerkimas.

nant su panašiomis apėigomis Lietuvoje, šios pamaldos išsiskyrė didesniu dalyvaujančiųjų aktyvumu. Visi prie įėjimo gavo pamaldų programą su maldų ir giesmių žodžiais ir gaidomis.

Buvusiame VDR Valstybės saugumo centriniame kalėjime, kuriame dabar įrengtas muziejus, paminėta “Ilga 1953-ųjų birželio 17-osios naktis”. Jaunas talentas - kompozitorius Leonas Buhe specialiai šioms dramatiškiems įvykiams parašė simfoniją Nr.2 “Sukilimas”. Ją atliko Vokietijos Babelsbergo filmų orkestras buvusio Stasi kalėjimo kieme.

Renginiai neapsiribojo vien paminint įvykius VDR. Pasipriešinimas komunistinei diktatūrai buvo prisimintas Europos kontekste. Bundestago narys Markus Meckelis priminė, kad bendroje kovoje buvo didelis ir 1953-ųjų rugpjūčio mėn. Vorkutos kalinių sukilimo indėlis.

Buvo Norilskas, Kengiras ir daug kitų lagerių. Ar galima tai pamiršti? Ką darome šiandien, kad pasaulis tai žinotų? Kad Europa pamatytų skirtumą tarp Baltijos šalių tremtinių gyvenimo sąlygų ir šių dienų Švedijos kalėjimų su televizija ir voniomis? Pavartę ir vos spėję užmesti akį į mano nuvežtas D. Grinkevičiūtės knygeles “Lietuviai prie Laptevų

šaliai, Europos šalių žmonėms beveik nežinoma. Laisvė buvo atimta visam gyvenimui. Mums buvo pranešta ir turėjome pasirašyti, kad žinome, jog esame ištremti amžinai.

Vokietijos prezidentas Johannes Rau posėdyje, - jis vyko Reichstago, kur ant sienų dar išlikę užrašai rusų kalba, - priminė per sukilimą skambėjusį šūkį “Mes norime būti laisvi!” ir sakė, jog “šiandien jau galime sakyti, kad birželio 17-oji yra ta diena vokiečių istorijoje, kuria mes visi didžiujamės”. Jis pasiūlė, kad ji būtų paskelbta vokiečių vienybės diena ir įstatymiškai įteisinta kaip šventė.

Žvilgsnis į praeitį rodo, kur esame dabar, kokie esame, kaip suprantame save, kokia mūsų savastis. Jei mokomės Europoje pažvelgti į savo istoriją kartu, tai darome didelį žingsnį pirmyn į mūsų bendrą ateitį. Sukilimo 50-mečio minėjimas primena pasipriešinimo komunistiniam režimui istoriją. Visus šiuos įvykius, judėjimus, kovas ir netektis jungia Laisvės idėja, kova už demokratiją ir teisingumą. Už nepriklausomybę.

Jutau pasididžiavimą, kad priklausau politinei organizacijai, kuri vienija už nepriklausomybę kovojusius žmones, kad atstovauju Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai.

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

JAV lietuviai susirūpino okupacijos žalos atlyginimu

Ne tik Lietuvą, švenčiančią vieną svarbiausių savo valstybingumo švenčių – Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo sukaktį, bet ir Lietuvos Seimą užplūdo tautiečiai iš užjūrio kraštų.

Pirmoji čia darbus pradėjo JAV lietuvių bendruomenė, kuri posėdžiavo su LR Seimo nariais. Bendra JAV ir Lietuvos parlamentarų komisija pasisakė aktualiausiai klausimais, priėmė 10 rezoliucijų.

JAV lietuviams, be kitų klausimų, vienas aktualiausių - SSRS okupacijos žalos atlyginimo klausimas, dėl kurio jie solidarizuojasi su buvusiais politiniais kaliniais ir tremtiniais. Iš klausę Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko G.Kirkilo ir LGGRTC gen. direktorės D.Kuodytės pranešimus, jie paskelbė rezoliuciją, kurioje pažymėjo, kad reikalavimas atlyginti SSRS okupacijos padarytą žalą Lietuvai yra įtvirtintas įstatymu. Tuo užkirsdami kelią prorusiškai nusiteikusiems kairiesiems politikams, keitinantiems atsisakyti Rusijoje, kuri yra buvusios SSRS teisių ir pareigų perėmėja, žalos atlyginimo.

Pabrėžę, kad derybos su Rusija dėl žalos atlyginimo nepradėtos, pasiūlė Lietuvos Vyriausybei pasitelkti tarptautinės teisės specialistus ir surengti tarptautinę konferenciją, kuri supažindintų su Rusijos atsakomybės juridiniais pagrindais dėl SSRS okupacijos žalos atlyginimo.

JAV lietuviai paragino Vyriausybę diplomatinėmis priemonėmis, pasitelkiant tarptautines organizacijas ir forumus, atkakliai kelti žalos atlyginimo klausimą ir siekti, kad Rusija prižintų savo atsakomybę už SSRS okupacijos žalą ir pradėtų ją atlyginti.

JAV lietuviai taip pat pasisakė už tai, kad prie visų Lietuvos mokyklų būtų iškeltos Lietuvos valstybės vėliavos. Šiam sumanymui LR Seimas jau pritarė ir Trispalvės privalės plevesuoti prie mokyklų.

Amerikos lietuviai išreiškė susirūpinimą dėl Rytų Lietuvos švietimo. Komisija pasiūlė Vilniaus apskrities viršininko administracijai perimti iš Vilniaus rajono savivaldybės lietuviškas mokyklas.

JAV lietuviai taip pat susirūpino pačia išeivija bei jai atstovaujančia instancija Lietuvoje. Jie mano, kad praėjus trylikai metų nuo nepriklausomybės atkūrimo pribrendo laikas Lietuvai labiau rūpintis savo diasporos palaikymu užsienyje, lietuvių tautinės gyvybės išlikimu.

Posėdžiauja Pasaulio lietuvių bendruomenės Seimas

Tik pabaigus darbą Seime JAV lietuvių bendruomenė, čia sugužėjo lietuvių atstovai iš 35 kraštų. Antradienį prasidėjo Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) Seimo 11-oji sesija. Pasaulio lietuviai ketina išrinkti naują PLB vadovybę, svarstyti lietuvių išsaugojimo užsienyje klausimus. Iki šiol PLB vadovavo Gabrie-

lius Žemkalnis, V.Landsbergio brolis. PLB Seimas renkamas trejų metų kadencijai. Šioje sesijoje ketinama išsirinkti ir naują valdybę.

Penkių dienų trukmės sesijoje bus aptarta Lietuvos parama kraštų lietuvių bendruomenių veiklai, bendruomenių reikalingumas, regioninės lietuvių problemos, PLB projektai Lietuvoje. Pasaulio lietuvių atstovai Seime minės karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 metų jubiliejų ir Stepono Dariaus ir Stasio Girėno 70-ąsias skrydžio per Atlantą metines.

Į iškilmingą Seimo atidarymo posėdį antradienį pakviesti Prezidentas R.Paksas, Seimo pirmininkas A.Paulauskas, premjeras A.Brazauskas, kardinolas A.J.Bačkis, kadenciją baigęs Prezidentas V.Adamkus, Vilniaus miesto meras A.Zuokas ir kiti svečiai.

Prezidentas R.Paksas žadėjo dėti pastangas, kad kuo daugiau išeivių grįžtų į tėvynę. Jis pripažino, jog "kol kas nesugebėta sudaryti palankių sąlygų išeivijai aktyviau dalyvauti Lietuvos gyvenime, jaustis tikrai reikalingiems Tėvynėje", apgailestavo, kad tik 16 tūkst. užsienyje gyvenančių lietuvių turi Lietuvos pilietybę.

Seime atidaryta paroda

Susirinkus Pasaulio lietuvių bendruomenėi Seime atidaryta jaunųjų menininkų darbų paroda rezistencijos ir tremties temomis "Išlikimas...", kurioje demonstruojami šešiolikos Vilniaus dailės akademijos Tapybos, Monumentaliosios dailės, Grafikos katedrų absolventų darbai. Vienas įspūdingiausių darbų – Vaido Ramoškos "Tautinė giesmė", ant drobės surašyta krauju. Čia yra ir žinomų partizanų vadų – J.Žemaičio, A.Ramanauskos ir kitų – portretai. Savo darbus demonstruojantys jauni menininkai sakė, kad rezistencijos ir tremties tema yra jiems pakankamai nauja ir todėl įdomi. Kai kuriems iš jų tai galimybė prisiminti savo šeimos istoriją.

Spaudos konferencijoje ir parodos atidaryme kalbėjo LPKTS pirmininkas P.Jakučionis. Jis džiaugėsi, kad šie menininkai yra laisvi.

"Lietuvių tauta visais laikais turėjo kietą charakterį, tvirtą dvasią ir labiau už viską brangino laisvę.

Partizanai mokėjo ne tik ginklą gerai valdyti, tarp jų buvo gerai valdančių aštrių plunksnų ir teptukų. Buvo Dailės akademijos ir Vytauto Didžiojo universiteto studentų ir absolventų. Vienas jų – Juozas Lukša. Partizanai dešimtėmis leido laikraščius ir proklamacijas su šmaikščiais piešiniais. Partizanas poetas Bronius Krievickas drėgname ir šaltame bunkeryje vertė Gėtę ir rašė sonetus. Tomis pačiomis sąlygomis, kai aplink buvo dešimtys KGB šnipų, vadovaujami Jono Žemaičio partizanai rašė 1949 m. vasario 16-osios deklaraciją. Tada jie išlikti vilties jau neturėjo. Bet kūrė būsimos Nepriklausomos valstybės Konstituciją. Jie buvo laisvi", - sakė P.Jakučionis. LPKTS pirmininkas mano, kad paroda turi apkeliauti Lietuvą.

Nesutarimų mazgas dar labiau veržiasi

Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis pareiškė, jog dėl Latvijos vyriausybės pradėtų vykdyti apribojimų kiaulienos ir kitų maisto produktų eksportui Lietuva patirs mažiausiai 10 mln. litų nuostolių. Premjero ir ekonomikos specialistų nuomone, Lietuvos ir Latvijos nesutarimus lemia ne koks nors vadinamasis kiaulienos karas, o Latvijai nenaudingas prekybos balansas su Lietuva. Lietuvos eksportas į Latviją šiuo metu sudaro net apie 2 mlrd. litų. Aišku, Latvija labai nepatenkinta, kad Rygoje ir kituose Latvijos miestuose dygsta viena po kitos "Vilniaus prekybos" mažmeninio prekybos tinklo "VP Market" parduotuvės. Dėl vienos iš "Maximos" parduotuvių atidarymo Rygoje birželio 14-ąją Latvijos spaudoje ir netgi oficialiuose sluoksniuose kilo baisus triukšmas, tebesitęsiantis iki šiol. Mat atidarymo iškilmes įvyko gedulo dieną, kas labai papiktino latvių pareigūnus. Latvijos žemės ūkio ministras Martinis Ruozė pareiškė esąs labai pasipiktinęs lietuvių prekybininkų požiūriu į Latviją ir manąs, kad lietuvių prekybos centrai bus priversti užsidaryti artimiausiu metu. Nuo liepos pradžios Latvijos įvestus papildomus muitų mokesčius kiaulių importui ir muitų tarifų kvotas įvežamai kiaulienai Lietuva laiko visiškai nepagrįstais. Beje, taip mano ir Estija, kurią irgi liečia panašūs diskriminaciniai apribojimai. Įtampą tarp Rygos ir Vilniaus dar labiau padidino Latvijos prezidentės Vairo Vykės-Freibergos atsisakymas atvykti į Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo 750-ųjų metinių iškilmes. Savo ruožtu Lietuvos Seimo pirmininkas A.Paulauskas taip pat atsisakė vykti į Latvijos Saemos (Seimo) 10-mečio paminėjimo iškilmes.

Be ekonominių nesutarimų, abiejų kaimyninių valstybių santykius blogina Rygos delsimas ratifikuoti Lietuvos sienos sutartį. Tai atrodo ypač keistai, nes net Rusija pagaliau tokią sutartį ratifikavo. Tokie dalykai ypač stebina Europos Sąjungos ir NATO pareigūnus, kurie sunkiai suvokia, kaip gali dėl sienos konfliktuoti dvi kaimyninės valstybės, kurios abi netrukus taps ES ir NATO naramis. Todėl Europos sostinėse jau pasigirdo balsų, jog ES akylai stebi abiejų kaimynių kivirčius.

Yra dar vienas dalykas, dėl ko pablogėjo Latvijos ir Lietuvos santykiai. Tai vėl prisimintos gilios istorinės šaknys. Kai kuriuos latvių apžvalgininkus supykė netgi į Vilnių atvežtas iš Berlyno vienintelis išlikęs dokumentas su karaliaus Mindaugo antspaudu, kuriame yra užfiksuotas Sėlos žemės dovanojimo aktas. Dar kiti nesutarimų šaknų ieško abiejų besikuriančių valstybių ginčuose dėl sienų 1919-1921 metais. Latvijos spaudoje netgi buvo pasirodę straipsnių, kad, pavyzdžiui, Palanga priklauso Latvijai...

Kaip teigia žinomi ekonomikos specialistai, greičiausiai Latvijos valdžią stipriai spaudžia Rusijos valdoma bendrovė "Latvijas balzams", kuriai, kaip nepatikimai ir gana prieštaringai vertinamai bendrovei, Valstybės turto fondas neleidžia privatizuoti Lietuvos alkoholio bendrovės "Stumbras". Žinant rusų verslininkų didelę įtaką Latvijos valdžiai, toks variantas visiškai įmanomas.

Tačiau svarbiausia yra tai, jog kiekvieno sumaniai kurstomi Lietuvos ir Latvijos nesutarimai gali labai paakenkti abiems valstybėms stojimo į NATO ir ES išvakarėse.

Stumdymasis prie lovio

Įsibėgėjusi vasara nežada jokio politinio atokvėpio. Žemdirbių kelių ir muitinių blokadų organizatoriai nerimsta ir vėl iš naujo spaudžia Vyriausybę į kampą reikalaudami papildomų milijonų. Pasirodo, papildomai skirtų 103 mln. litų žemės ūkiui dar per mažai – reikalaujama dar mažiau, apie dvidešimt ir ne tik žemės ūkio ministro J.Kraujelio bei finansų ministrės D.Grybauskaitės galvų, bet ir Vyriausybės atsistatydinimo. Premjeras ir Seimo pirmininkas paragino žemės ūkio ministrą atleisti iš pareigų du savo pavaduotojus, tačiau šie nesutinka išeiti. O priversti tai padaryti reikia vos ne pusės metų. Pasirodo, Lietuvos įstatymai, ypač dėl aukšto rango valdininkų atstataudinimo, taip supainioti, kad ir labiausiai susikompromitavusius atleisti iš pareigų labai sunku. O patiems atsistatydinti, kaip tai daroma Vakarų valstybėse, paaiškėjus bent mažiausiems, kad ir neįrodytiems, pažeidimams, Lietuvoje nepriimtina. Svarbiausia, kad nieko jiems negali padaryti jų tiesioginiai viršininkai.

Žemdirbių protesto akcijų operatoriai dabar šantažuoja Vyriausybę grasindami pradėti muitinių blokadas liepos 22 dieną. Ne vienam kyla klausimas, kodėl pasirinkta ši data. Negi norima paminėti "šlovingą jubiliejų", kai vadinamasis "Liaudies seimas" 1940 m. liepos 21 d. Lietuvą paskelbė LTSR? Sprendžiant iš dabartinių revoliucionierių, apsimesusių žemdirbių gynėjais, veiklos, tokie planai gana realūs. Antra vertus, kodėl gi nepatriukšmauti, jei Vyriausybė nuolaidžiaudama tiems, kurie garsiai šūkauja, pati sukuria panašias situacijas. Šioje situacijoje kyla rimtas pavojus, kad pasinaudojant nepatikliais ir apmulkintais žmonėmis per kitų metų rudenį įvyksiančius Seimo rinkimus į valdžią gali ateiti įvairaus plauko avantiūristai, pasiskelbę žemdirbių gynėjais ar "ubagų karaliais". Siekiančiųjų valdžios bet kokia kaina ciniškumą geriausiai įrodo įtakingo Prezidento patarėjo G.Šurkaus samprotavimai, išspausdinti "Ievos" žurnale: "Politika - bjaurus darbas, kuriame daug purvo. Jei per rinkimus kalbėsi tai, ką iš tiesų manai, jų nelaimėsi."

Jonas BALNIKAS

Nebuvo vien tik Poetas

(atkelta iš 1 psl.)

Ateitis parodys, kaip greit atsistos kas nors Bernardo Brazdžionio stulpo vietoje. Todėl visiems likusiems stulpams ir stulpeliams bent laikinai teks pareiga būti stipresniems negu ligi šiolei ir prisiminti dalį brazdžionišką stulpą slėgusios naštos.

Turime nemažai puikių poetų, ko net to literatūros žanro nežinovui sunku nepastebėti. Tačiau intriguoja Bernardo Brazdžionio iškilimo virš geriausių paslaptis. Kas iškėlė jį virš kitų kūrėjų, mokslininkų, mąstytojų, visuomenininkų galvų? Belieka tik spėlioti.

Norisi spėti, kad jį išskyrė iš kitų kultūrininkų kūrėjo asmenybės ir kūrybos šviečiantis kovingumas Lietuvai praradus laisvę, o jam pagaliau praradus Tėvynės žemę po kojom. Jo tai nepalaužė, priešingai – pastatė pirmose kovotojų už Lietuvą eilėse. Brazdžionis nepasitraukė iš laisvės kovos lauko, kaip daugelis kitų kultūrininkų padarė, patogia pavadinę „politika“ laisvės kovą – kovą už tautos ir valstybės išlikimą. Jie atsisakė „politikos“ dulkiemis susitepti savas mūzų bei mūzelių paglostytas rankas ir iš tikrųjų paskelbė neutralumą kovoje tarp gėrio ir pikto pasaulyje.

Bernardą Brazdžionį iš kitų to žanro kūrėjų skyrė ir tai, kad jis aiškiai turėjo gilų humoro jausmą. Tas prasikišo ir poemoje vaikams „Meškiukas Rudnosiukas“. Klausant, kaip vaikai ją deklamuoja, sunku buvo neįsivaizduoti už tos poemos jos autoriaus šelmiškos šypsėnos.

Jo humoro jausmo gilumą teko kartą asmeniškai patirti, kai jis su plačia šypsena veide pagyrė Los Andželo žurnalisto suruošto pokalbio su publika kalbėtoją už smailiai humoristinę atkirtį nepagrįstam išpuoliui iš publikos. Jo kovingumą patvirtinto ir tai, kad jis „drįso“ dalyvauti „kontraversiško“ kalbėtojo kalboje ir kad, kaip jo draugas Juozas Kojelis rašė, net dalyvavo politinėse išeivių demonstracijose Lietuvos laisvės bylai garsinti. Tai turėtų būti pavyzdys ir paskatinimas mūsų kūrybos, mokslų ir filosofijos Olimpo gyventojams užsieniuose ir Lietuvoje nukopti į Lietuvos šandienės kasdienybės žemumas ir įsitraukti į pilietinio tautos švietimo veiklą dabar, kai kiekvienas šviesuolis privalo bandyti nušviesti tautos dvasios naikintojų tamsius užkampius.

Kas šiandien jaučiasi esąs didesniu asmeniu negu Bernardas Brazdžionis ir nenusi-

leidžia ligi tautos lygio atlikti savą pilietinę pareigą pagal sugebėjimus, turėtų įsidėmėti Bernardo Brazdžionio tokiems tylintiesiems skirtą poemą „Paskutinis myriop pasmerktojo žodis teisme“. Štai pora jos posmelių, lyg parašytų šiandien:

*Verčiau kaip kūdikis,
bet nešaučiau prieš vėją,
Ejau tik nešinas
tyliu skausmu po krūtine,
Mačiau, kaip brolis broliui
laisvę vagia, bet tylėjau,
Kaip be burnos...*

*Aš kaltas. Bauskite mane!
Po teisės pamatais pikto
griuvėsių grybas kilo
Ir edė kūną einančios
gyvent tautos.
Širdy prakeikiau šimtą kartų jį,
bet lūpos neprabilo
Ir atvirai nepasmerkė tiesos
viliūgų ir tarnų klastos.*

Skaitytojų balsai

bių neturėtume. O valstybės išdas nuo pelno mokesčių tik pilnėtų. Laikas jau parodė – kada teisingumą valdo korupcija, betvarkės panaikinti neįmanoma.

Sakoma, kad komunistas – ne toks žmogus, kurį galima paveikti gerumu, tolerantiškumu ir kad nevogtų – dosnumu (tai išbandė G.Vagnorius su teisėsaugininkams pakeltais atlyginimais). Per socdemų radiją nuskambėjo, kad Lietuva per 19 milijardų skolos turi. O iš kur ir kam buvo tie pinigai panaudoti, liaudis taip ir nesužinojo. Ar žemės ūkiui ir pramonei, ar tūkstančiams bedarbių, nusikaltėlių ir teisėtvarininkų išlaikyti? O gal valdžios milijonierių pilaitėms pajūry statyti?

Kaip žemės ūkį, verslus bei pramonę tvarkyti – socdemams reikia ne iš Rytų semtis proto, o vadovautis sena patarle: „Tu neduok jam žuvies, o meškerę nusipirkti padėk“. Kad jis pats pasigautų, tuomet ir mokesčių į valdžios išdą nuneštų...

Juozas RIDIKAS

Nevilties pasekmės

Nors Rusijos federalinės saugumo tarnybos (FST) viršininkas N.Patruševs paskelbė, kad „antiteroristinė“ operacija Čėčenijoje baigta, o V.Putinas pasirašė dekretą dėl prezidento rinkimų Čėčenijoje spalio 5 d., praėjusį šeštadienį Maskvoje koncerto metu susisprogdinus dviem čėčėnų savižudėms žuvo mažiausiai 15 žmonių. Tai, kad jau nežinia kelintą kartą Kremlius trimituoja apie karo Čėčenijoje pabaigą, nieko nestebina. Nebent kad tokie pareiškimai daromi nepaisant to, jog kiekvieną dieną Čėčenijoje žūva Rusijos kariškiai ir vietiniai kolaborantai. Na, o vadinamieji Čėčenijos prezidento rinkimai tebus tik eilinis propagandinis farsas, nes jau ir dabar aišku, jog prezidentu taps Maskvos marionetė A.Kadyrovas, kuris yra bene labiausiai nekenčiamas žmogus Čėčenijoje.

Čėčėnų savižudžių išpuolį Maskvoje paskubėjo pasmerkti didžiausių Vakarų valstybių – JAV, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos ir kitų šalių – vadovai. Italijos premjeras S.Berlusconi sprogimus Maskvoje pavadino „barbarišku teroro aktu“. Tačiau nė vienas Vakarų valstybių lyderis net neužsiminė, kas tokius teroro aktus sukelia, kas verčia praradus savo artimuosius jaunas čėčėnų moteris eiti į mirtį. Tai tiesiai šviesiai pasakė Rusijos Dešiniųjų jėgų sąjungos lyderis B.Nemcovas. Tuoj pat po sprogo Maskvoje jis pareiškė, jog Čėčenijos tragedija ne tik nesureguliuota, bet atsidūrė akliavietėje. B.Nemcovas Čėčenijos prezidento rinkimus pavadino profanacija, kaip ir kovo mėnesį Čėčenijoje surengtą „referendumą“. Kaip žinoma, po to referendumo spektaklio Rusijos prezidentas V.Putinas visam pasauliui paskelbė, jog ketverius metus trukęs karas Čėčenijoje baigėsi. Ir po praėjusį šeštadienį įvykusių sprogių Kremlius pakartojė beveik tą patį ir netgi pažymėjo, jog prezidento V.Putino darbotvarkė nesikeis ir jis, kaip buvo numatyta, vyks planuoto vizito į Malaiziją, Azerbaidžaną ir Uzbekiją. Tačiau jau po kelių valandų pranešta, jog dėl susidariusios padėties prezidento vizitai atidedami. Tai reiškia, kad pats V.Putinas netiki tuo, ką kalba. Žinoma, Rusijos prezidentui būtina reikia bent jau apsimesti, jog Čėčenijos problema išspręsta, ir parodyti ne tik užsieniui, bet ir pačiai Rusijai, kad tą Gordijaus mazgą atrišo būtent jis, nors liko vos keli mėnesiai iki Valstybės Dūmos rinkimų. Po jų netrukus vyks ir prezidento rinkimai, kuriuose

V.Putinas, kaip jau pareiškė iš anksto, sieks antros kadencijos. Nėra abejonės, kad Čėčenijos klausimas rinkimų kampanijos metu bus keliamas, ir niekas negarantuotas, kad ir Rusijos pasyviajai visuomenei gali nusibosti nesibaigiantis Čėčenijos karas bei žmonių aukos.

Čėčenijos prezidento A.Maschadovo pasiuntinys Europoje A.Zakajevs po sprogių Maskvoje pareiškė, jog sustabdyti teroro aktus galima tik vienu būdu – sustabdžius Rusijos kariaunos smurtą Čėčenijoje. Žymi Rusijos žmogaus teisių gynėja, partijos „Demokratinė sąjunga“ lyderė V.Novodvorskaja priminė Kremliaus vadovams: „Jeigu mes nepagalėsime čėčėnų, jie nepagalės mūsų“. Pasak V.Novodvorskajos, tai, kas įvyko Maskvoje, yra reakcija į praėjusių metų spalio 23 d. įvykius, kai Rusijos saugumo pajėgos „vaduodamos“ teatre „Nord Ost“ buvusius įkaitus nežinomos kilmės dujomis nunuodijo 129 žmones. Ne tik V.Novodvorskaja, bet ir daugelis politikos apžvalgininkų įsitikinę, kad įkaitų dramą šiame teatre organizavo Rusijos saugumas siekdamas pateisinti vykdomas represijas Čėčenijoje.

Rusijos vidaus reikalų ministras B.Gryzlovas paskubėjo pareikšti, kad sprogius Maskvoje organizavo čėčėnų kovotojų vadas Š.Basajevs, kuris esą jau turi subūręs daugiau kaip 30 čėčėnų savižudžių moterų, pasirengusių tokiems išpuoliams, buri. Kol kas pats Š.Basajevs nepriėmė atsakomybės už paskutiniuosius sprogius Maskvoje, nors paprastai jis nevengia to daryti. Taip atsitiko po 2002 metų gruodžio 27 d., kai du sprogių prikrauti sunkvežimiai įsirėžė į Čėčenijos „vyriausybės“ rūmų pastatą sostinėje. Tada marionetinės administracijos pastatas griuvo palaidodamas po griuvėsiais 72 žmones. Keista, kad Kremlius negali suvokti paprasčiausio dalyko: netekę savo artimųjų, namų ir pradę paskutinę viltį laisvę mylintys čėčėnai pasiryžę viskam. Todėl tokios akcijos kartosis ir tolydžio jų vis daugės, nepaisant jokių Maskvos skelbiamų referendumų ar „prezidento“ rinkimų. Tai pripažino netgi Rusijos Dūmos pirmininkas G.Selezniovas, šiuo metu dalyvaujantis Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacijos (ESBO) Parlamentinės Asamblėjos sesijoje, Olandijoje. Jis pareiškė, jog Čėčenijos „prezidento“ rinkimų datos paskelbimas išprovokuos naujus išpuolius.

Jonas BALNIKAS

Žemdirbių problemos

Mažažemių streiko metu pasikartoję sena ekskomunistų gudrybė. Jei socialkomunistas įtaria kitaminčių ruošiamą prieš jį kažkokį protestą, tai to protesto vadu ar patarėju skuba prakišti savo partijos veikėją – kad iš protesto šnipštas liktų. Įdomus ir neaiškus tas Ražauskas. Kokią pilietybę jis turi? Petras Dirgėla sakydavo: „Kai renki į valdžią žmogų, pasižiūrėk, kas stovi už jo nugaros.“

Premjeras A.Brazauskas teigia: „Žemdirbių reikalavimai – nepakeliama valstybei našta“. O žemdirbiai supranta kitaip – krokodilo ašaros netikros. Socdemų tapimas valdančiais – tai tikrai nepakeliama Lietuvai našta.

Iš mažąžemių pasigirsta daug pasiūlymų valdžiai, kaip tą „nepakeliamą našta“ palengvinti.

Pirmas – Seimo nariams ir kitiems, kurie gauna didelius atlyginimus (o jų daug), sumažinti nuo 30 iki 50 proc. progresyvinio atlyginimo atskaitymo tvarka.

Antras – pieno perdirbė-

jams skirti tokius mokesčius (nemažinant darbininkams), kad prisiplėšti iš mažąžemių milijonai ne reketininkams, o į valstybės išdą patektų. Ir tuos milijonus krauti ne į „kišenines sąskaitas“, o į atskirą seifą su užrašu ant durelių „pinigai gražinami mažąžemiams“.

Trečias – iš bankų smulkiesiems ūkininkams bei verslininkams kreditą skirti ne 13-14 proc. palūkanomis, o 3-4 proc. lengvatiniu kreditu.

Ketvirtas – per okupacijos laiką sovietai Lietuvai padarė 83 milijardus žalos (taip pat ir žemės ūkiui). Tačiau kad gražintų, pradžia nors vieno milijardo sugriautam ūkiui atkurti socdemai nesugeba paprašyti. O gal per įgaliotinius ir gauna?

Mūsų žemės ūkio, pramonės atkūrimui pagal europinį ekonomikos lygį, naujiems verslams steigti reikia daug darbo jėgos, medžiagų, žinoma, ir pradinio lengvatinio kredito, kurio buvo prašyta jau 1993 m. Ir jei tuomet būtų buvę suteikta, šiandien nei streikų nereikėtų, nei bedar-

Praeities atmintis Gargžduose

1988 m. gruodžio 6 d. Klaipėdos r., Gargžduose, kaip ir daugelyje atgimstančios Lietuvos miestų ir miestelių, grįžusieji iš tremties, iškentę Sibiro lagerius Laisvės kovų dalyviai įkūrė "Tremtinio" klubą. Pagrindinis šių nukentėjusių nuo sovietinio genocido, tautines tradicijas puoselėjančių žmonių tikslas buvo suburti kuo daugiau bendro likimo kraštiečių, surinkti medžiagą apie šiose apylinkėse kovojusius partizanus, jų rėmėjus ir ištremtuosius, surasti ir garbingai palaidoti pokario rezistentinėje kovoje žuvusių partizanų palaikus, įamžinti jų atminimą.

1989 m. birželio 14-ąją, Gedulo ir vilties dieną, pirmą kartą po tiek spaudos metų iškilminga procesija atėjo prie Gargžduose, Rimties ir ramybės parko pakraštyje, pastatyto medinio kryžiaus "Tautos kančias atminti" (aut. – liaudies meistras J.Čiapas). Kasmet, birželio 14-ąją, saulei tekant, bažnyčios varpų skambėjimas garbingus miesto žmones pakviečia prie šio kryžiaus prisiminimų ir susikaupimo valandai, duonos riekelės dalyboms...

1989 m. lapkričio 6 d. iš Gargždų bažnytelės į Amžinojo poilsio vietą – Laugalių kapines (dabar čia įrengtas memorialas ir pastatytas paminklas "1945-1953 m. žuvusiems už Lietuvos laisvę") iškilmingai palydėti šešių žuvusių Lietuvos partizanų palaikai. Žuvusieji buvo surasti miesto parke atliekant kasinėjimus "Tremtinio" klubo narių iniciatyva. Jiems talkino tik žuvusiųjų artimieji ir senieji miesto gyventojai. Nors klubo taryba kreipėsi į tuometinį rajono valdžią, tačiau nei paramos, nei pagalbos nesulaukė... Dabar miesto parke, pervardytame į Rimties ir ramybės parką, po šimtmečiais klevais, buvusio bunkerio, o sovietmečiu – pasilinksminimų aikštelės, vietoje pastatytas granito paminklas Lietuvos partizanams.

Nuo pat pirmųjų "Tremtinio" klubo įkūrimo iki šių dienų didžiuosius darbus dirba buvę tremtiniai Česlovas Tarvydas, Rita Lankutienė, Juozas Lankutis ir daugelis kitų dorų organizacijos narių, nuolat talkina žurnalistė A.Vareikienė, prisiminimais apie nuveiktus darbus pirmaisiais klubo gyvavimo metais nuoširdžiai dalijosi buvusi 1948 m. tremtinė, partizano Broniaus Paškausko sesuo, pirmoji "Tremtinio" klubo pirmininkė mokytoja Da-

nutė Paškauskaitė.

Birželio 21 d. LPKTS Klaipėdos r. Gargždų skyrius, išaugęs iš "Tremtinio" klubo į politinę organizaciją, pabūti kartu ir surengti dainų šventę "Praeities atmintis", skirtą Gargždų 750 m. jubiliejui bei 15 m. "Tremtinio" klubo įkūrimo sukakčiai paminėti, pakvietė Žemaitijos zonos buvusių tremtinių chorų dalyvius ir skyrių narius.

Išklausę šv. Mišias Gargždų šv. Mykolo Arkangelo bažnyčioje, padėkoję už visokeriopą pagalbą ir apvainikavę ažuolo lapais buvusį tremtinių, vieną pirmųjų "Tremtinio" klubo narių kanaaninką Joną Paulauską, šventės dalyviai puošnia eiseną su LPKTS skyrių vėliavomis žengė Minijos slėnio link sustodami prisiminimų valandėlei Rimties ir ramybės parke, prie kryžiaus "Lietuvos kančias atminti" ir paminklo "Lietuvos partizanams". Čia atiduota pagarba lietuvių tautos patriotams – padėta gėlių, skaitytos eilės (A.Slušnytė, R.Linkaitė), skambėjo parapijos ateitininkių atliekamos giesmės (vad. B.Sipienė). Minijos slėnio tradicinių švenčių rengimo aikštelėje tylos minutei sustojo jungtinis choras, susidedantis iš Kuršėnų mišraus choro (vad. B.Jarošienė), Šilutės r. "Pamaro aidas" (vad. V.Jovaiša), Kretingos mišraus choro (vad. Jurgutienė), Kretingos ateitininkų (vad. N.Rimkienė), Gargždų tremtinių ansamblio (vad. J.Belenevičienė), pučiamųjų orkestro "Gargždūpis" (vad. Vaičius), taip pat garbingi šventės svečiai: LPKTS tarybos pirm. dr. V.Briedienė, LPKTS valdybos pirm. A.Lukša, Klaipėdos r. vicemerė N.Cirtautaitė ir kiti. Sveikimo ir padėkos žodį šventės dalyviams ir talkininkams tarė LPKTS Klaipėdos r. Gargždų sk. pirm. J. Lankutis.

Iškilmingai Minijos slėnyje skambėjo Tautinė giesmė, "Leiskit į tėvynę" – daina, kuri anuomet drebindavo Sibiro taigos miškus, pakylėtai "Vergų choras" iš Dž. Verdžio operos "Nabukas" ir daugelis kitų, parsivežtų iš tremties, dainuotų Lietuvos partizanų bei sukurtų iškilnių mūsų tautos poetų. Ilgai liejosi lietuviška daina, sugraudindama vieną klausytoją – juk jas atliko vergovės pančius numėtę žmonės – gyvoji Lietuvos istorija. Džiaukimės, kad tokių iškilnių švenčių proga esame ir dar ilgai būsime su jais.
Dalia MACIUKEVIČIENĖ

Partizano Ožio priesakas įvykdytas

1945 m. pavasarį šiaurės vakarų Suvalkijoje ir Kazlų Rūdos miškuose prieš sovietų okupantus kovojo kelios atskiros partizanų grupės. Dažnos kautynės su gausiomis NKVD ir gen. P.Vetrovo divizijos pajėgomis žymiai išretino partizanų gretas. Kovos aplinkybės vertė partizanų grupes jungtis į stambesnius kovinius vienetus ir centralizuotai koordinuoti savo veiksmus.

1945 m. birželio 1-2 d. tarp miškų esančiame Kuro kaime įvyko buvusio Lietuvos ltn. Vytauto Bacevičiaus-Vygando sukviestas partizanų grupių vadų pasitarimas. Pasitarime dalyvavo Lapės partizanų kuopos vadas j.ltn. Bronius Abramaitis-Spyglys, Ažuolo grupės vadas pusk.

pradžioje Pavasario grupės partizanai telkėsi Kazlų Rūdos miške, Kajeckų kaimo ruože, karo metu iškastuose apkasuose įrengtose slėptuvėse. Nuolat budėjo sargyba.

Liepos 8-ąją grupės žvalgai pranešė vadovybei, jog artimiausiuose kaimuose telkiamos gausios NKVD "žaliakepurių" ir grįžtančių iš Vokietijos sovietų armijos dalinių pajėgos. Grupės vadai Vargonykas, Daktaras ir Šernas pasitarę nusprendė iš apkasų zonoje įrengtų slėptuvių ir bunkerių persikelti į klampių raistų apsupatą, tankiai eglaitėmis apaugusią aukštumėlę – "Eglynėlį". Karinio parengimo viršininkas K.Naudžius-Šernas pasiuntė žvalgus. Žvalgai miške sutiko Ažuolo grupės vadą Katiną.

"Eglynėlyje"

Ryte naujoje partizanų stovykloje šurmulytės. Vyrų statė palapines, ruošė pusryčius. Vadai Vargonykas, Daktaras ir Šernas pasitarę nusprendė iš vokiečiais susitikti. Pasiūsti žvalgai pranešė Katinui, kad Pavasario grupės žvalgai lauks vokiečių pasiuntinių prie upelio. Vadų pasiūstas partizanas A.Paškevičius nurodytoje vietoje rado tris vokiečių karininkus ir priešpriet atvedė į "Eglynėlio" stovyklą. Derybas su vokiečiais vedė vokiškai kalbantys Vargonykas ir Daktaras. Vokiečiai aiškino grįžtą iš kapituliuosiusio Vermachto grupuotės Kurše ir pageidautų kelių partizanų palydos iki Rytprūsių. Už šią paslaugą jie paliksį ginklų ir

Kalba LPKTS valdybos pirm. A.Lukša. Prie paminklo (dešinėje) partizano Ožio žmona Jono Ivaškevičiaus nuotr.

Stasys Jakštys (Jakštavičius)-Katinas, Karklo grupės vadas pusk. Jonas Stankevičius-Viesulas, Pavasario grupės vadas pusk. Juozas Juodžbaly-Vargonykas, Žilvičio grupės vadas Stasys Grigaitis-Aras. Pasitarime buvo suformuota Stirnos partizanų rinktinė, vadu išrinktas ltn. V.Bacevičius-Vygandas. Vadų pasitarimą netikėtai nutraukė ir dalyvius išblaškė gen. Vetrovo "baudėjų" dalinys. Žuvo du pasyvūs kovotojai žvalgai, rinktinės ir grupių vadai spėjo pasitraukti.

Pavasario grupė

Pavasario partizanų grupė (vadovavo pusk. Vargonykas, pavaduotojai – Lietuvos kariuomenėje sanitarijos pusk. tarnavęs Kęstutis Brundza-Daktaras ir karinio parengimo sk. viršininkas pusk. Kajetonas Naudžius-Šernas) buvo 33 partizanai. Liepos

Jis pasakė, kad miške sutikęs tris vokiečių karininkus, kurie prašė suvesti juos su didesnio partizanų junginio vadovybe.

- Apie pirmą valandą dienos atvažiavo Paškus, Jurgio Paškevičiaus brolis, ir kitas jo kaimynas, – pasakojo buvęs šios grupės partizanas Jonas Sendzikas-Ožys. – Susikrovėme į vežimus visą mūsų partizanišką turtą ir išžygiavome. Privažiavus "Eglynėlio" raistą netoli miške nuaidėjo trys pavieniai vokiečiai "Šturmmašini" šūviai... Vėliau jie kartojo. Vežimai jėda tolyn... Brundza eina pirmas – aš paskui...

Privažiavę raistą partizanai tik jiems žinomais pelkės kupstais pernešė į "Eglynėlio" salelę visą savo mantą. Vežimus ir vežikus paleido. Jau visiškai sutemus partizanai pasikloję iš eglėšakių ir lapuočių gultus, išstatę sargybas sumigo.

šaudmenų. Galutinai susitarti vokiečių karininkai kvietė pas dalinio vadą – majorą.

Pakviesti pietų, vokiečių karininkai atsisakė. Juos labiau domino partizanų stovyklos aplinka. Smalsūs žvilgsniai "apčiupinėjo" kiekvieną kertelę. Ypač juos sudomino tikrą vokiečių panašus partizanas Ožys. Kumpa Jono Sendziko nosis, aplamdyta, šapais ir spygliais aplipusi vokiška uniforma ir vokiškas lengvasis kulkosvaidis – tipiškas vokiečių Vermachto kareivis...

- Žiūri "vokiečių" karininkai į aplamdytą mano uniformą ir akivaizdžiai vengia tiesiogiai bendrauti su "banditu vokiečiu"... – pasakojo J.Sendzikas. – Kaip čia gali būti – grįžta iš fronto, o apranga – tarsi būtų tik iš sandėlio, ginklai juodu laku spindi...

(keliamą į 6 psl.)

Partizano Ožio priesakas įvykdytas

(atkelta iš 5 psl.)

Grupės vadai rinko sava-norius palydovus vizitui pas "vokiečių majorą".

- Vyrai, mes tarboj!.. Tuoj būsime "supakuoti", – perspėjo partizanas Ožys patikliu-sius savo vadus.

Priešo stovykloje

Tačiau grupės vadai aštuonių vyrų ir "vokiečių" karininkų lydimi pasuko Žuklių kaimo palaukėje įsikūrusios "vokiečių" stovyklos link... Vidury miško aikštelės liepsnojantis laužas ir virš jo pakabintame katile verdančios kvapnios kavos aromatas pasitiko partizanų pasiuntinius. Aikštelės pakraštyje stovėjo "vokiečių" dalinio vado majoro palapinė, į kurią karininkas nusivedė partizanų vadus. Eilinius partizanus "vokiečiai" pakvietė prie laužo ir vaišino sumuštiniais su kava, siūlė sukti tabako sukutines... Partizanas K.Naudžius-Šernas aikštelės pakraštyje stebėjo draugišką dviejų ginkluotų grupių susitikimą...

- Skaudus smūgis į galvą akimirksniu pritemdė sąmonę, – pasakojo pusk. K.Naudžius. – Šalia sėdėjęs karininkas stvėrė mano "Štrummasinę", priešokę keli kareiviai užlaužė ir surišo rankas. Karininkas nutraukė nuo krūtinės žiūronus, iš dėklo išėmė "naganą", nuavė batus, surišo kojas... Tuo pat metu aplink laužą sėdėjusius partizanus puolė ir nuginklavo vadinamieji vokiečiai. Partizanas Kazys Liaukus-Stumbras spėjo vieną nukauti, kitą sužeisti ir žengęs kelis žingsnius buvo nukautas.

- Siaubas persmelkė metus žvilgsnį į aplink laužą vykstančią beginklių vyrų egzekuciją... Eidamas ratu aplink laužą vienas "Smerš" budelis automato šūviais į galvą šaudė nuginkluotus ir surištus partizanus... Kiek laiko truko šios skerdynės, pasakyti negaliu... Laukdamas lemtingo šūvio į pakaušį, praradau laiko nuovoką, – pasakojo sunkios ligos patalė sukaustytas buvęs skerdynių liudininkas, partizanas K.Naudžius-Šernas.

Tačiau lemtingo šūvio ne-

buvo. Baigę partizanų skerdynes, budeliai surišę Šerną už kojų nuvilko netoli majoro palapinės ir įvertė į duobę, kurioje jau gulėjo iki baltinių išrengti ir surišti J.Juodžbalyš-Vargonykas ir K.Brun-dza-Daktaras.

Likę "Eglynėlyje" partizanai nerimaudami tarėsi. Partizanas Jonas Sendzikas-Ožys siūlė partizanams iš "Eglynėlio" trauktis ir slėptis. Kiti siūlė bėgti pas "vokiečius"...

Netrukus per raistą atbrido Paškevičius, partizano Marso brolis, ir pranešė vyrams, kad Byliškių kaimo pusėje girdisi šaudymas.

- Imk mano "vintovkutę" ir bėgam, – pasiūlęs savo rusišką raitelių karabiną Paškevičiui ir užsimetęs ant peties kulkosvaidį šūktelėjo Ožys. Visi stovykloje buvę partizanai pasiėmė tik ginklus ir šaudmenis ir perbridę raistą išslinko į mišką. Mišką pažįstančio Paškevičiaus ir partizano Jono Sendziko vedami 20 Pavasario grupės partizanų išėjo į tankesnio miško kvartalą.

Tik partizano Ožio ryžtingo sprendimo dėka du trečdaliai Pavasario grupės partizanų tada išvengė savo grupės vadų ir aštuonių kovos brolių kruvino likimo.

Partizanų pagerbimas

Liepos 6-oji – Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 metinės – ilgai išlikęs Veiverių miestelio ir apylinkės gyventojų atmintyje.

Sekmadienį, liepos šeštąją, Veiverių bažnyčioje į pamaldas už žuvusius "Eglynėlyje" partizanus susirinko partizanų atminimui neabejingi žmonės iš viso Prienų rajono. Po parapijos klebono K.Skučo aukotų šv. Mišių plento dešinėje pusėje išsirikiavo tautinėmis ir LPKTS skyrių vėliavomis pasipuošusi maldininkų ir automobilių kolona, kurią "Skausmo kalnelio" link vedė Prienų šaulių kuopos dūdų orkestras.

"Skausmo kalnelyje", vykdant partizano Jono Sendziko-Ožio priesaką, jo žmonos Elenos iniciatyva ir lėšo-

mis auksarankis paminklų meistras Antanas Vyšniauskas ir LPKTS Prienų sk. pirm. D.Raslavičienė suprojektavo ir pastatė paminklą. Jame įamžino partizano J.Sendziko-Ožio kovos brolių: Kazio Liaukaus-Stumbro, V.Paltanavičiaus-Grafo, J.Paškevičiaus-Marso, J.Matulevičiaus-Gulbino, A.Skiečiaus-Vyturio, J.Kalašinsko-Ragaišio, J.Bacevičiaus-Puškinio ir J.Jankausko, pavardes.

Renginio vedėjos – "Skausmo kalnelio" globėjos Dalios Raslavičienės pakviestas LPKTS valdybos pirm. Antanas Lukša uždegė kalnelio aukuro deglą.

Pirmasis prie paminklo kalbėjo buvusios Tauro apyg. partizanų vadas J.Matukevičius. Nenuilstantis buvusių partizanų, jų ryšininkų bei rėmėjų bendramintis ir dvasinis globėjas kun. Kazimieras Skučas pašventino į bendrą paminklų ir kryžių panoramą įkomponuotą paminklą. Kalbėjo Prienų r. meras A.Gustaitis ir E.Senzikiene vardu LPKTS Prienų sk. pirm. pavad. D.Buzūnienė.

LPKTS žymeniu "Už nuopelnus Lietuvai" apdovano-tas buvęs tremtinys Tylisius Raslavičius, buvusi Geležinio Vilko partizanų grupės vado Šiaurio-Žaliavelnio ryšininkė A.Pinkevičienė ir buvusi politinė kalinė Aldona Marazienė. LPKTS padėkos raštai įteikti Sąjungos nariams M.Matusevičienei, V.Grubliauskui, M.Naujalei- nei ir Prienų r. merui A.Gustaičiui bei Veiverių seniūnui V.Ramanauskui.

Dainavo Marijampolės vyrų vokalinis ansamblis "Sūdūvietis".

Renginio pabaigoje žodį tarė LPKTS valdybos pirm. A.Lukša. Jis dėkojo E.Senzikienei ir nenuilstantiems Daliai ir Tylui Raslavičiams, savo tėvonijos žemėje įrengusiems ir puoselėjantiems "Skausmo kalnelį" – daugelio šio krašto partizanų Amžinojo poilsio vietą. Baigiamasis akcentas buvo Prienų šaulių kuopos dūdų orkestro sugrota giesmė "Marija, Marija".

Vytautas
JUODSNUKIS

Kasmetinis tradicinis sąskrydis "Laisvės ugnis – ateities kartoms"

Ariogaloje 2003 08 02

Programa:

9.30-10.30 val. atvykimas į Ariogalą. Gėlių padėjimas kapinėse.

10.45-11.30 val. šv. Mišios Ariogalos bažnyčioje.

11.30 val. eitynės į Dubysos slėnį.

12.30 val. sąskrydžio atidarymas.

Nuo 13.30 val. dainos, poezija ir prisiminimai. Konkursai, žaidimai. Kariuomenės, oreivių pasirodymai.

Kviečiami buvusių tremtinių chorai, ansambliai ar jų grupės; berniukų, jaunuolių, vyrų chorai, ansambliai ar jų grupės; pučiamųjų orkestrai, kaimiškos muzikos kapelos bei pavieniai atlikėjai; etnografiniai ansambliai; šauliai, skautai, vytautiečiai, maironiečiai, kudirkaičiai ir kt. bei jų meno kolektyvai.

Apie galimybę atvykti ir koncertuoti iki liepos 27 d. praneškite tel./faksu (8-428) 53650 arba el. paštu vdanute@sala.lt

Norintys galės įsikurti Dubysos slėnyje iš vakaro.

Jungtinis repertuaras: V.Kudirkos "Tautiška giesmė", J.Naujalis ir Maironio "Lietuva brangi", T.Leiburo ir J.Strielkūno "Giminių daina".

Autobusai ir lengvieji automobiliai bus statomi mokamoje aikštelėje, kitoje Dubysos upės pusėje. Įvažiuojamas nuo automagistralės pusės. Dalyviai ir svečiai išlaipinami Taurupio, Rudzinsko gatvėse.

Filmuoti ir fotografuoti arčiau kaip 55 metrai nuo centrinės tribūnos bus leidžiama tik su organizatorių leidimais. Dėl leidimų skambinti tel. (8-685) 36590 Danutei.

Prekiauti leidžiama tik sąskrydžio rėmėjams.

Asmenų, 1941 m. birželio 25 d. nužudytų Rainiuose, sąrašas

LGGRTC gen. direktorės įsakymu 2002 11 14
Nr.132 jiems pripažintas laisvės kovų dalyvio
statusas po mirties

1. **Adolfas Butkevičius (Butkus)**, Kaunatavo k., Luokės valsč. Suimtas 1941 06 08 įtariant, kad slapta laiko ginklus. Statusas – kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.
2. **Kazys Puškorius**, g. 1921 m. Kindaralų k., Telšių aps. Skautas, Šaulių sąjungos narys. Kaltintas priklausęs Telšių antisovietinei organizacijai. Statusas – kaip pagrindinės organizacijos nariui.
3. **Andrius Rudokas**, g. 1910 m., Pakalniškių k. Telšių aps. Įtariamas slėpęs ginklus ir platinęs atsišaukimus. Statusas – kaip dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.
4. **Vladas Sungaila**, g. 1916 m., Bokštų k., Tauragės aps. Šaulių sąjungos narys. Kaltintas platinęs antisovietinius atsišaukimus. Statusas – kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.
5. **Zenonas Tarvainis**,

- g. 1920 m., gyv. Gargžduose, Kretingos aps. Skautas. Turėjo šapirografo spaustuvelę ir platino atsišaukimus. Statusas – kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.
6. **Jurgis Vičius**, g. 1899 m. Arslos k., Kretingos aps., gyv. Mosėdžio valsč. Kaltintas sovietų valdžios šmeižimu. Statusas – kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.
7. **Povilas Vilčinskis**, g. 1918 m. Diltinių k., Telšių aps. Buvęs Telšių kalėjimo prižiūrėtojas. Kaltintas ryšių palaikymu su suimtaisiais politiniais kalininiais. Statusas – kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.
8. **Hermehildas Žvirgzdinas**, g. 1920 m. Telšiuose. Ateitininkas. Su bendramoksliais platino atsišaukimus. Statusas – kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.

Primename: LR valstybės paramos žuvusių pasipriešinimo 1940-1990 m. okupacijoms dalyvių šeimoms įstatymas (1998 10 06 Nr.VIII-871) nustato: laisvės kovų dalyvių, žuvusių suėmimo metu, nužudytų ar mirusių tardymo metu iki teismo šeimų nariams išmokėti vienkartinę pašalpą. Išmokos mokamos iki 2003 12 31. Pasiteirauti tel. (8-5) 2314157.

Komisijos pirmininkas E.R.STANCIKAS

Pratęskite "Tremtinio" prenumeratą

Primename: paštas prenumeratą priima tik iki 15 d.

Prenumeratos kaina su pašto paslaugomis:

1 mėn. - 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas

"Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas – 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams – 50 JAV dolerių.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Valiutinės atsiskaitymo sąsk. Nr.120070611 AB "Vilniaus banko" Kauno "Santakos" filialas. Banko kodas – 260101732.

Paminėti jubiliejiniai Šv. Izidoriaus bažnyčios pašventinimo metai Renavoje

Šv. Izidorius Artojas gimė 1070 m. Madride, Ispanijoje. Visą gyvenimą jis tarnavo pas ūkininkus ir dirbo žemę. Pasižymėjo šventu gyvenimu ir artimo meilės darbais. Mirė 1130 m. 1692 m. Popiežius Grigalius XV jį paskelbė šventuoju. Šv. Izidorius yra Madrido miesto ir visų žemdirbių globėjas.

Telšių vysk. Renavos bažnyčioje kasmet, gegužės mėn., švenčiami atlydai. Šiais metais paminėtas Renavos bažnyčios pašventinimo 70 metų jubiliejus. Šv. Mišias aukojo kun. Brūnas Bogužas, kuris renaviškiams tarnavo ketverių metus. Tik kun. Petras Mitkus yra užsibuvęs čia ilgėliau – vienuolika metų. Kun. P.Mitkus buvo menininkas: bažnyčios skliautuose ištapė paveikslus, sutvarkė šventorių. Man teko didelė garbė pa-

Šv. Mišių fragmentas

tarnauti šiems kunigams šv. Mišioms ir dar po daugelio metų matyti ir pasveikinti atvykusį ir aukojusį šv. Mišias šių iškilnių proga.

Šiuo metu išmintingai ir sumaniai dirba kun. Vytautas Vaidila, kuris sėkmingai tęsia kun. Rimanto Gudlinsko pradėtus vidaus bažnyčios

restauracijos darbus.

Po šv. Mišių vyko popietė Kultūros namuose. Ją suorganizavo A. ir I. Barkauskai. Šv. Izidoriaus šventė ir pradžys pavasaris sušildė visų dalyvių širdis.

**Buvęs tremtinys
Izidorius MITKUS**
Autoriaus nuotr.

Liepos 12 d. kviečiame į tradicinį susitikimą Šiauliuose tuos, kurie buvo ištremti į atšiaurią Alzamazaus r. gyvenvietę.

Pradžia 12 val. šv. Mišiomis šv. Petro ir Povilo katedroje. Bendrausime "Margių" kolektyvinio sodo svetainėje.

Liepos 13 d. (sekmadienį) Šakių r., Griškabūdyje, prie 1945-1947 m. buvusio MGB pastato, bus atidengta atminimo lenta. 12 val. Griškabūdžio bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios. Kviečiame dalyvauti.

Liepos 13 d. (sekmadienį) kviečiame dalyvauti Obelių šilo mūšio, vykusio 1945 m. liepos 13 d., atminimo įamžinimo iškilnėse Obeliuose, Rokiškio rajone.

12 val. šv. Mišios Obelių bažnyčioje. Vėliau - numatyti renginiai pagal programą.

Rengėjai: LGGRTC, LR krašto apsaugos ministerija, Rokiškio r. savivaldybė bei Obelių istorijos muziejus.

Liepos 19 d. (šeštadienį) Druskininkuose įvyks 1946-ųjų vasario 18 d. tremtinių susitikimas.

12 val. šv. Mišios Druskininkų bažnyčioje. Vėliau bendrausime Veisiejų gatvės katilinės salėje.

Atsiliepkite

Ieškau vaikystės draugų – 1941 m. Altajaus kr. Kutašo gyv. tremtinių: Vytauto DAUKANTO, Virgilijaus POČIAUS, Valdo DAUKŠOS.

Skambinti Vytautui VALEŠKEVIČIUI tel. (8-37) 350530 arba rašyti adresu: Draugystės g. 4-10, Kaunas LT-3031.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Aldona Petronėlė Simutienė 1919-2003

Gimė Luknės k., Skuodo r. Po vyro arešto 1949 m. su dukrele Irena ištremta į Krasnojarsko sr., Jemeljanovo r. Dirbo stiklo fabrike krovike. Iš lagerio į tremtį atvažiavus vyrui visa šeima 1959 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Skuode ir dirbo Skuodo virvių fabrike. Vyrui mirus, gyveno Kaune su dukros šeima.

Palaidota Skuodo kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame dukrą su šeima ir artimuosius.

LPKTS Kauno skyrius

Benedikta Viščiūtė-Žilionienė 1922-2003

Gimė Panevėžio aps., Linonių k., eigučio šeimoje. 15 metų įstojo į Lietuvos šaulių sąjungą. Nuo 1944 m. buvo partizanų ryšininkė ir rėmėja, o nuo 1946 m. partizanavo V. Juozoko-Petraičio būryje slapyv. Vėtra. 1946 06 13 suimta ir nuteista 10 m. lagerio ir 5 m. be teisių. Iki 1955 m. kalėjo Magadano lageriuose. Tremtyje išteko, susilaukė dviejų sūnų. 1966 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Alytuje. Iki 1992 m. dirbo Alytaus medvilnės kombinatė. Nuo 1991 m. tęsė veiklą Lietuvos šaulių sąjungoje, buvo aktyvi LPKTS Alytaus sk. narė, priklausė LLKS ir bendrijai "Kolyma". Apdovanota LSS Garbės šaulio ženklu ir Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Palaidota Alytuje, Daugų g. kapinėse.

LPKTS Alytaus skyrius

Vengraitienė Adelė 1917-2003

Gimė Marijampolės r., Višakio Rūdos parap., Kardokų k. Būdama 7 m. neteko motinos, augo skurde. 1940 m. išteko už Petro Vengraičio (partizanas Žilvitis 1947-1951) ir apsigyveno Šakių valsč., Jankų apyl., Lūšnos k. Atsitiktinai vokiečiai 1944 m. sudegino jų namus, glaudėsi pas svetimus žmones. Areštavo 1949 m., nuteisė 10 m. Kalėjo Mordovijos lageryje. 1956 m. grįžo į Lietuvą pas savo du vaikus.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus ir jų šeimas.

LPKTS Alytaus skyrius

Petras Krasnickas 1911-2003

Gimė Marijampolės r., Menčtrakio k., mažazemio šeimoje. Anksti neteko tėvo ir motinos. Tarnavo pas ūkininkus. 1940 m. vedė. Turėjo tris vaikus. 1951-1952 dirbo Stuomenų apyl. pirmininku. Padėjo Geležinio Vilko rinkt. partizanams – juos rėmė, teikė žinias apie stribų judėjimą. Suimtas 1952 12 03. Nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. tremties. Kalėjo Vorkutos lageryje, Čiumoj, Irkutsko sr. 1956 06 29 grįžo į Lietuvą, Kapsuko (dabar Marijampolės) r., Igliskėlių k. Dirbo kolūkyje, vėliau – tarybiniam ūkyje darbininku. Nuo 1999 m. su žmona Konstancija gyveno Alytuje pas dukrą.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir dukrą su šeima.

LPKTS Alytaus skyrius

Česlovas Baltuška 1918-2003

Gimė Odesoje. 1920 m. šeima, palaidojusi Česlovo mamą, grįžo į tėvynę ir apsigyveno Panevėžyje. Čia jis 1940 m. baigė berniukų gimnaziją. Dalyvavo 1941 m. birželio sukilime Kaune. Karo metu pradėjo dirbti mokytoju Kunigiškių pradžios m-kloje. 1945 m. buvo suimtas ir nuteistas 10 m., kalėjo Uralo, Kazachstano, Sibiro lageryuose. Nuo 1955 m. gyveno tremtyje, Novosibirsko sr. į Lietuvą grįžo 1958 m.

Palaidotas Kaune, Petrašiūnų kapinėse.

Lietuvos 1941 m. birželio 22-28 d. sukilėlių sąjunga

Skelbimai

Vyčio ir Algimanto apygardų kovų takais

Liepos 26 d. (šeštadienį) organizuojama išvyka "Vyčio ir Algimanto apygardų kovų takais".

Kelionės pradžia - 9 val. Panevėžyje, Nepriklausomybės a., prie LPKTS Panevėžio sk. būstinės. Numatoma aplankyti svarbiausias partizanų kautynių ir žūties vietas, paminklus, kapinaites.

Vyčio apygarda

Šalia Panevėžio, Vaišvilaičiuose - paminklas 5 žuvusiems Juozo Kučio-Finkos būrio partizanams; senosiose Krekenavos kapinaitėse - paminklas 22 žuvusiems partizanams; Pašilių miške - Eidmanavičiaus-Rupūžės būrio partizanų žūties vieta; Pašilaičių kapinės, kur patatytas paminklas Januškevičiaus-Tėvo būrio partizanams, žuvusiems Papojaus miške; Raguvos miestelyje - paminklas partizanams; Putiliškių kapinėse - paminklas B.Krivickui-Vilniui ir M.Blinkevičiui-Nemunui.

Algimanto apygarda

Raguva-Troškūnai. Pirmoji lankoma vieta - paminklas A.Slučkai-Šarūnui. Vėliau - Troškūnai-Milakiškiai-Vazdeliai: sudeginti kaimai Milakiškiuose ir Vazdeliuose, paminklas žuvusiems gyventojams. Subačiaus stoties kapinėse - paminklas partizanams, buvusio skrebyno pastatas ir kopyltstulpis 1948 m. ešelono tremtiniais. Kupiškio aikštėje - atminimo plokštė išniekintiems partizanams. Paminklas partizanams atminti. Šimonių miestelyje: stebuklingas Švč. Mergelės Marijos paveikslas, prie Priepado ežero susprogdinta Algimanto apyg. štabo būstinė. Šimonių giria - Dieninio ežeras - Šarūno rinktinės žūties vieta. Dieninio ežeras-Andrioniškis - Šiaurės Rytų srities štabo sunaikinimo vieta.

"Tremtinio" Nr.27(556) skyrelyje "Ilsėkitės ramybėje" a.a. Aldonos Petronėlės Simutienės nuotrauka sukeista su a.a. Elenos Petraitienės. Nuoširdžiai atsiprašome artimųjų, taip pat LPKTS Kauno ir Panevėžio skyrių.